

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an	50 Lei
Pe jumătate de an	25 "
Pe un pătrar de an	12 1/2 "
Un număr	1 Leu.
Pentru străinătate pe un an	80 Lei.

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 60 Lei, până la 200 de cuvinte 90 Lei, de aci în sus 120 Lei

CUVÂNTAREA

Prea Sfinției Sale Episcopului nostru diecezan Dr. Ioșif Traian Badescu la deschiderea Sinodului eparhial.

Christos a înviat!

Domnilor deputați!

După mărețele sărbători ale Învierii Domnului, cu care ni s'au deschis Ceriurile, călcându-se moartea noastră spirituală cu moartea Domnului Isus, iată ne întâlnim aici la sediul Eparhiei noastre pentru de a lua cunoștință despre mersul afacerilor noastre bisericești și pentru de a ne sfătui și chibzui împreună asupra celor ce sunt de luat în seamă pentru întărirea și prosperarea morală și materială a bisericii noastre eparhiale în viitor.

Cu prilejul sfințelor sărbători ale Învierii Domnului, noi toți membrii bisericii vii ai Domnului ni-am înălțat sufletele și cugetele noastre spre cele înalte și prin aceasta curățindu-ne simțirile noastre am luat putere nouă pentru calea cea spinoasă a vieții pământești și astfel întăriți sufletește cu dragoste frățească ne salutăm unii pe alții cu salutarea străvechie moștenită dela părinții noștri: „Christos a înviat”, precum oarecând apostolii și învățăceii Domnului se salutau și adevereau plini de bucurie. Învierea Domnului, a Învățătorului lor, întărindu-se unii pe alții astfel, încât au suferit și martiriu pentru credința lor în Domnul.

Domnilor Deputați! Din rapoartele Consistorului nostru veți lua cunoștință detaliată asupra activității Consistorului de o parte, iară de altă parte despre întâmplările mai marcante din anul trecut și despre starea religioasă-morală și materială a eparhiei, și în legătură cu aceasta veți binevoi a vă da părerea și a da înviațiuni în ce privește rezolvirea problemelor, unele delicate și grele, ale vieții noastre bisericești.

După ce cu ajutorul lui Dumnezeu a succes conducătorilor neamului nostru românesc,

pe lângă înalta înțelepciune a Majestății Sale Regelui nostru Ferdinand I, ca să ne dărime păretele despărțitor, suntem în firma convingere, că biserica noastră va întâmpina sprijinul cuvenit din partea înaltei ocârmuirii a Statului, a Guvernului, și așa vom putea, ca biserică, mai cu ușurința, ca în trecut, se rezolvim în mod norocos problemele bisericești ce se ivesc, unele cu multă stăruință, cerând activitate intensă bisericească — spre binele și fericirea credincioșilor bisericii și implicit a iubitei noastre Patrii.

Domnilor Deputați! Țiu să amintesc deosebita fericire ce am avut-o anul expirat, prin sosirea Majestății Sale Regelui în mijlocul credinciosului său popor bănățean, sosire pe care înalta grație majestatică mi-a pus-o în vedere cu ocaziunea investitiei mele. Poporul nostru românesc e adânc dinastic, dinastic din convingere, carea constituie o virtute a noastră, și astfel e de înțeles izbucnirea sentimentelor de bucurie ale poporului nostru la sosirea și vederea Unsului Domnului. Majestatea Sa cercetând în călătorie Sa Logojul și Caransebeșul, am putut să ne incredințăm, că a trecut timpul de umilire a bisericii noastre, căci Majestatea Sa, întrând în aceste orașe, în prima linie s'a îndreptat spre bisericile noastre, unde adevărat, atât la intrarea în s. biserică din Logoj, cât și la cea catedrală de aici din Caransebeș, a fost cu omagială supunere întâmpinat din parte-mi și clerul și poporul nostru. Această preainaltă vizită formează un moment neperitor în istoria bisericilor noastre din aceste localități.

Ca o consecința naturală a alipirei noastre la patria mamă, la Vechiul Regat, se impunea elaborarea unei organizări noi, așa zicând unificatoare, administrativă a bisericii noastre, căci sufletește și în cele dogmatice și spirituale eram — în butul păreților despărțitori unificați. Această chestiune, după cum și DVoastre, fără îndoială știți, nu e definitiv rezolvită.

Ca o conștință a războiului trecut și a măririi și a lărgirii hotarelor României consider și înmulțirea sectelor religioase și intensificarea acțiunii de poselitism în sinul poporului nostru din partea reprezentărilor acestor secte. În tot momentul ni-se dă posibilitatea de a cunoaște și a ne adevăra, că suntem dușmăniți de răuvoitorii neamului nostru. Și eu cred, că propaganda poselitista, pe lângă vânarea de suflete, are de scop principal sdruncinarea și dărîmarea legăturilor noastre naționale, slăbirea corpului nostru național, a unității noastre naționale. Căci țaria noastră a rezidat și rezidă în alipirea cu tenasitace și dragoste a poporului față de biserică sa strămoșească, față de datinile sale străvechi și față de conducătorii săi naturali, ieșiți din sângele și carnea sa. Sdruncinată această alipire și dragoste se înlesnește slăbirea națională și ușurează străinilor ajungerea scopurilor lor egoiste în paguba puterii de viață națională și independentă a neamului nostru.

În toamna anului trecut am întreprins o vizitațiune canonică în unele comune ale protopresbiteratelor Buziașului, Ciacovei și Vârșetului. Și spre mângăierea mea sufletească, am aflat la poporul nostru multă credință. Această împrejurare mă face a spera, mai mult, a avea convingerea, că dacă cu toți ne vom face dătorința față de popor, fiecare în sfera lui de activitate, vom putea mântui poporul nostru din ghiarele propagandiștilor isteți și biserică lui Christos, biserică noastră strămoșească, va fi scutită de dureri.

Domnilor Deputați! Avem o chestiune de capitală importanță pentru neamul și biserică noastră și aceasta este chestiunea școlară, a învățământului popular. Școala s'a înființat și s'a dezvoltat la umbra sfintelor noastre altare, de aceea s'a și zis, că școala e fiica bisericii. Am sângerat — așa zicând — pentru susținerea școlilor noastre confesionale, pentru că am fost și suntem de firma convingere, că școala confesională corăspunde mai mult exigențelor noastre bisericesti și naționale. Sunt păreri deosebite și eu nu trag la îndoială bună credința aceloră, cari militează pentru școala de stat, susținând, că astăzi, când formăm un stat național bine încheșat, nu mai avem lipsă de școală confesională, căci școala de stat corăspunde pe deplin tuturor trebuințelor religioase și naționale. Zic, nu trag la îndoială buna credință acestora, dară trebuie, ca Arhiereu, să-mi exprim convingerea, că această părere e greșită. Dacă în trecut am avut lipsă de școală confesională, cu atât mai vârtos avem astăzi, când vedem atâtea curente sectare, antireligioase și implicit antinaționale. Prin deslipirea școlii de biserică slăbim pe aceasta și să mi-se ierte convinge-

rea, că prin aceasta nu întărim pe aceea. S'a zis și se zice încă în sferile confesionale, că școala e fiica bisericii. Eu adaug, că biserică și școala se poate astăzi asemăna cu gemeni concrescuți, cu o inimă și o pulsație. Dacă suferă unul, suferă și celalalt, și dacă încerci și execuți despărțirea lor pe cale chirurgicală, nimic ești vieța amândurora.

Înțelepciunea bărbaților noștri de stat va da soluțiune acestei chestiuni, iară viitorul va arăta pe a cărui parte este dreptatea. Numai să nu suferă prin experimentări organismul nostru național-bisericesc, căci orice pagubă în această direcție e ireparabilă.

Nu pot, domnilor deputați, ca se nu-mi exprim îngrijorarea mea, ca Arhiereu, pentru acei fii ai bisericii și Eparhiei noastre, cari sunt despărțiți politicește. Soartea lor pururea mi-a zăcut la inimă, nădăjduind, că de și despărțiți politicește, totuși în biserică vom fi una. Se rugăm pe Dumnezeu mililor și al îndurărilor, ca să-i să conducă și ocrotească să-i țină sub scutul Său atotputernic.

După acestea salutându-Vă din nou de bună sosire și împlorând și aici binecuvântarea lui Dumnezeu asupra DVoastre și a activității sinodale, pentru carea ne-am întrunit, declar Sinodul deschis.

Sinodul eparhial

al diecezei ortodoxe române a Caransebesului, periodul XX. sesiunea I, convocat la Caransebes pe Duminică Tomii, 21 Aprilie (4 Maiu) 1924.

ȘEDINȚA I.

ținută Duminică în 21. Aprilie 1924. la orele 12 din zi.
Președinte: P. S. Sa Domnul Episcop diecezan
Dr. Iosif Tr. Badescu.

Notar: **Romul G. Ancușă.**

1. Sinodul eparhial e convocat prin literile arhieresti din 3/16. Aprilie 1924. Nr. 71. Pres., alăturate la acest protocol sub A).

2. Se începe cu sf. liturghie împreună cu chemarea Duhului Sfânt, celebrată în biserică catedrală și cu ținerea parastasului pentru în Domnul fericirii: arhieriscopul și mitropolitul Andrei, episcopii Ioan și Nicolae, mecenaii: Emanuil Gojdu, Ioan și Maria Trandafil, marii binefăcători Petru Borlovan, Ioan și Sofia Doboșan binefăcătorii: Dimitrie Hațegan, Dimitrie Peța, Dimitrie Miculescu, Costa Tismănariu, Elisaveta Peța, Traiță Stroescu, Dimitrie Brumariu, Mihail Trapșa și Iancu Temeș.

3. După terminarea slujbei dumnezeiești deputații sinodali se adună în sala primăriei orașanești, unde prin o deputațiune compusă din deputații: Dr. Cornel Cornean, Traian Oprea, Dr. Iuliu Coste și Dr. George Gârda invită pe P. S. Sa Dl. Episcop diecezan Dr. Iosif Tr. Badescu, ca să binevoiască a veni pentru a deschide și a conduce Sinodul.

4. P. S. Sa sosind în sala ședințelor, cu cuvântarea alăturată sub B) deschide Sinodul.

5. Prea Sfinția Sa cheamă la masa biroului ca notari interimari pe deputații: Romul G. Ancușa, și Ioan Gheția din cler, pe Romulus Boldea Stefan Bornuz, Petru Fotoc și Dr. Alexandru Iancu, dintre mireni, iar de notar al ședinței prezente designează pe Romul G. Ancușa.

6. Prezidiul prezintă lista deputaților aleși și actele referitoare la alagerile deputaților preotești și mirenești pe noul perioadă.

7. La apelul nominal își prezintă credenționalele deputații: Romul G. Ancușa, Dr. Petru Barbu, Petru Bernaz, Romulus Boldea, Valeriu Boleanțiu, Stefan Bornuz, Dr. Valeriu Branișce, Dr. Virgil Budințian, Alexandru Buțiu, Alexandru Butoarcă, Dr. Dimitrie Cioloca, Iancu Conciatu, Dr. Cornel Cornean, Nicolae Cornean, Dr. Iuliu Coste, Constantin Diminescu, Sabin Evuțian, Petru Fotoc, Mihail Gașpar, Dr. George Gârda, Ioan Gheția, Andrei Ghidui, Augustin Ghilezan, Dr. Alexandru Iancu, Dănilă Ilieșcu, Simeon Ionașiu, Dr. George Labonțiu, Dr. Pavel Liuba, Dr. Vasile Loichița, Dr. Petru Maier, Dr. Victor Mercea, Cornel Mircea, Gavrilă Mihailov, Ioan Murgu, Filaret Musta, Virgil Musta, Gheorghe Noaghea, Dr. Aurel Oprea, Traian Oprea, Ilie Orzescu, Ioan Penția, Ioan Pepa, Dr. George Popoviciu, Dr. Iosif Popoviciu, Toma Rădulea, Dimitrie Sgăverdea și Eugen Sudreșian.

Parte prin poștă, parte prin alți deputați și-au prezentat credenționalele: Ioan Cimponeriu, Dr. Petru Cornean, Dr. George Dobriu, Dr. Mihail Grosșian, Dr. Ioan Jian, Nicolae Meda, Cornel Milutinovici, Sebastian Olariu, George Popoviciu, Dr. Alexandru Popoviciu, Dr. Nestor Porumb, Iuliu Vuia și Ioan Marila.

8. Constatându-se prezența a 47 de deputați, Sinodul se declară capabil de a-și începe lucrările.

9. Conform dispozițiilor §-ului 5. din Regulamentul afacerilor interne, deputații se împart în 3 secțiuni verificatoare, dintre cari: a) secțiunea I., constătoare din deputații mireni aleși în cercurile I. până inclusiv X., verifică pe deputații mireni aleși în cercurile XI.—XX., adică pe deputații mireni din secția II., b) secțiunea a a doua verifică pe deputații din secțiunea III., adică pe deputații preotești; c) iar secțiunea III. verifică pe deputații din secțiunea I.

În scopul acesta actele electorale și credenționalele se predau respectivelor secțiuni.

Anunțându-se ședința proxima pe după amiază la orele 5 p. m., ședința prezentă se închide.

D. u. s.

Președinte:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Notar:

Episcop diecezan.

Romul G. Ancușa.

Gramatica română a lui Gheorghe Lazăr, 1821 și Gramatica românească de Ion Eliade Rădulescu, București 1828.

Continuare la articolul Gramatica română a lui Gheorghe Lazăr, 1821, din nr. 13.

El zice despre gramatica lui Eliade: „vestita gramatică . . . e o lucrare simplă și firească, așa cum poate veni numai de la o minte desăvârșită de limpede în stare a-și împărtăși fără

nici o nesiguranță ideile. Ea nu se întâmpenește în definiții și scheme, care ar fi desgustat și înlăturat, fără îndoială, pe școlarii de bună voie, pe școlarii adeseori eroici ai acelor timpuri..“

„Eliade arată tot atâta bun simț, un tact tot așa de ales și o tot așa de mare putință de a descoperi ceea ce poate să se împuie și să rămână, și atunci, când caută să afle cele mai potrivite numiri tehnice: lăpădând cuvintele născocite în românește, el ia ziceri străine, care să fie și frumoase și potrivite cu spiritul limbei noastre, pe care, mlădiind-o ca puțini alții, în toate timpurile, îi înțălegea așa de bine“.

„ . . . Chiar cu toate aceste scăderi, rămânea în picioare însă Eliad gramaticul, „înnoitorul, reformatorul limbii, autorul unei ortografii care în câțiva ani ajunsese a fi primită, nu numai în toată Țara Românească, unde ea fu decretată oficială, dar și în alte părți locuite de Români.“

„Dela acesta se căpătaseră tablele legii în Gramatica de la 1828, delă acesta îndrumări cu privire la neologisme și la situația elementelor slavone în limbă. Asupra tuturor chestiilor de căpetenie, el își arătase, în cele două lucrări mai însemnate ale lui, părerea hotărâtoare, care concordă în toate cu bunul simț și care fusese mai pretutindene primită cu aprobare. Îi rămânea doar să adâncească regulile sale, mergând până la principii filosofice, să le sprijine pe normele filologice stabilite în ultimele decenii în Apus; să le întărească prin cercetarea răbdătoare pricepută a vechii literaturi, să le apere cu ironia sa fără gânduri personale, împotriva acelor, cari ar fi vrut să se întoarcă la confuzia trecutului, sau să se piardă în visuri zădarnice de viitor.“¹⁷⁾

Între specificele fonologiei române e și diftongul **oa!** Limbele surori nu-l au.¹⁸⁾ Nu se manifestă nici în dialectul istro-român. Cel puțin nu azi. Pe semne însă, odinioară era și acolo.

Filologi români bine renumiți susțin sus și tare, că acest sunet nu ar suna a diftong, ci ar fi numai o simplistă nuanță fonică dela **o** tonic; care, la rândul său, adică s'ar schimba sub influența de accentuare și a altor circumstanțe.¹⁹⁾

Cu caracteristica aceasta fonică, sau cum îi se mai zice, cu metafonia lui **o** s'au ocupat

17) N. Iorga, Ist. lit. românești în veacul al XIX. vol. I. Bucur. 1907, pg. 70, și 262.

18) I. Nădejde Ist. limbii și liter. române, Iași 1886, pg. 16 și 42. Dr. Ștefan Pop, la istoria limbii și lit. române bănățene vechi, în periodicul „Orizontul“, Cluj 1906, nr. 12, pg. 60.

19) Alexă Vicin, Incercări în vocalismul limbei române, Blaj 1893, pg. 31—2, 46. Gh. Adamescu, Noțiuni de ist. limbii și literat. românești, Bucur. 1894, pg. 16. I. Nădejde, Gramatica Română, vol. I. Iași 1898, pg. 125—127. I. Manliu, Gramatica istorică și comparativă a limbei române, Bucur. 1894, pg. 55. și 69.

la noi, românii, — după cât am putut urmări în timpul mai nou eu — regretatul prezident al Asociațiunii Transilvane, bănațeanul Dr. Atanasie Marian Marianescu²⁰⁾, iar acum dl. prof. Iordan Iorgu.²¹⁾

Pe aceștia din urmă îl apreciază bine eruditul Sextil Pușcariu,²²⁾ dar îi arată, că nu a utilizat totul, ce s'a publicat în chestiune până azi.²³⁾ Așa de pildă nu a folosit, ori că nu a știut de I. A. Candrea,²⁴⁾ Ovid Densusianu,²⁵⁾ W. Meyer Lübke²⁶⁾ și alții!

În limba literară actuală, cum în mare parte și în cea vorbită de regăteni, **oa** e foarte adeseori redat cu **o** simplu. Ba se zice, că artiștii noștri dela Teatrul Național din București, pe scenă, nu au voie a rosti pe **oa**.

În Bănat și Crișana sunetul acesta se aude pronunțat într'un fel expresiv. Curios lucru, în Dicționarul Anonimului Lugojan, descoperit de Hajdeu (manuscript din sec. XVII. în biblioteca universității din Budadesta), nu occure această metafonie. Pretutindena și consecvent se scrie numai **o**.²⁷⁾

Neavând la îndemână Gramatica lui Gh. Lazăr, nu putem afla, cum marca sunetul ce ne preocupă!

Sectarism sau creștinism?

Situația dela noi ne face să ne punem această întrebare în special păstorul de suflete e dator a răspunde, căci el e mărturia lui Christos pe pământ. Prin predicarea unitară a cuvintelor și faptelor sale preotul ar să vestească lumii, că este vieată creștinească pe pământ.

Necredința turbulentă, îndoielnicii, și fățarnicii, cari aruncă vorbe mari, pot să fie împotriva activității, care se îndreaptă în toate părțile spre binele bisericeii și al neamului, dar preotului nu-i este îngăduit să se retragă în

20) în rev. „Transilvania“, Sibiu, 1898 pg. 48 și urmă.

21) Diftongarea lui **e** și **o** accentuați în pozițiile **ă** și **e**; Iași 1921.

22) „Dacoromania“, buletinul muzeului limbii române, Cluj (I) 1921, pg. 386 (363—377) 377—395.

23) Sam. Clain a abordat chestia **oa** în Gramatica sa, Viena 1780. Caf. Rom. *Ionașcu*: Gramaticii români, Iași 1914, pg. 18.

24) Psaltirea Scheiană, comparată cu celelalte psaltiri din secolul XVI și XVII traduse din slavonește, București 1916.

25) Histoire de la langue roumaine, II. fasc. 1., Paris 1914.

26) Mitteilungen des rumänischen Instituts an der Universität Wien, I. Band, Heidelberg 1914, pg. 6—7.

Cu vocalismul și respective de **oa** s'a mai preocupat, după cât îmi este cunoscut mie *Mussafia*, Zur rumänischen Vocalisation, Wien 1868. H. *Tiktin* Studien sur rumänischen Philologie, erster Theil; Leipzig 1884. *Acelaș*, Der Vocalismus des rumänischen: Vocal A. E. I. O. in Zeitschrift für rom. Philologie X—XIII., herausgegeben von Gustav Gröber, Halle 1886—1889. *Acelaș* Die rumänische Sprache, in Gröbers Grundriss für rom. Philologie I, pg. 438—461.

27) Bogdan Petriceicu *Hajdău*, Etymologicum Magnum Romaniae, Bucur, tom. III, pg. 3116 și 3129. *Idem* în revista sa „Columna lui Traian“, Bucur. 1884, pg. 406 și următoarele.

tăcere. El are datoria să se ridice impetuos împotriva celor ce nu propagă creștinismul, ci sectarismul, căci nu este tot una a fi creștin, sau a fi sectar. Din acest punct de vedere la noi, în țară, situația este caracteristică. Îndrăzneala sectarilor poate cu tot dreptul să aibă altă numire. Întâi de toate, ei își văd străbătut tot terenul unde socoteau, că au putut găsi adepți. Din nenorocire pentru adeptul adventist, acelaș teren a fost cutreierat și de bapțiști, russeliști, nazareni etc. Unde au ajuns astfel lucrurile? Cum cei ușor crezători sunt gata a da crezământ ori cărei noutăți investită cu aureola Sf. Scripturi, s'a întâmplat, că unii dintre aceia au trecut pe rând prin toate sectele, până ce s'au săturat. Apoi au văzut, că adevărul nu poate fi găsit la sectari. Un asemenea caz, care trebuie remarcat și utilizat din partea misionarilor bisericeii ortodoxe, se poate deduce din revista bapțiastă „*Farul Mântuirii*“ din București, care dă lecții chiar unui bapțiast, să nu mai propage necesitatea botezului copiilor mici. (Anul V. Martie 1924 pag. 14).

Dar să examinăm o altă latură a chestiunii. Bapțiștii dela noi s'au plâns până și în Anglia, că la noi, în țară, nu-și pot răspândi pe placul lor ideile subversive. Citim, bunăoară, în ziarul „Adevărul“ din 23 Aprilie a. c., că părintele diacon Dr. Gheorghe Comșa este atacat cu violență în presa bapțiastă din Anglia pentru motivul, că a scris o carte împotriva lor. Atacurile acestea vin din partea dlui I. H. Rushbrooke, vicepreședintele Alianței bapțiaste mondiale din lume și comisar bapțiast pentru Europa.

După informațiile ziarului „Adevărul“, acest domn s'a adresat chiar în scris dlui Ministru de Culte Al. Lapedatu împotriva dlui Comșa, care este și funcționar al statului. Dl. Rushbrooke confundă lucrurile, când afirmă, că dl. Comșa a combătut pe bapțiști ca funcționar al statului. Comisariul bapțiast zice:

„In țara mea (Anglia) un atac public adus de un funcționar în contra acelora pe care îi administrează, ar fi privit ca un scandal“.

Nu știm, care va fi atitudinea Onor. Minister al Cultelor față cu aceste atacuri la adresa unui valoros membru al clerului nostru ortodox. Știm însă, că asemenea ieșiri ale bapțiștilor sunt apucături sectare, iar nu fapte creștinești. Mai regretabil este însă faptul, că bapțiștii dela noi își caută sprijin în străinătate, de unde le vin toți banii, cu cari încearcă să seducă sufletele.

Nici nu mai este de discutat, că o mână străina neamului nostru deschide larg punga, căci de patru ori a venit până acum dl. comisar bapțiast Rushbrooke la noi în țară, iar bapțiștii dela noi (cel puțin conducătorii), se bucură de

sume frumoșele, alergând la congresele lor până la Stockholm etc.

Toate acestea — *bine să notăm* — nu se fac în numele lui Christos, ci în numele unui sectarism, pentru care nu se găsesc termeni de comparație. Căci scandal este cea ce cer bapțiștii: înăbușirea glasului, care chiamă la apărarea bisericii noastre ortodoxe naționale.

Se întrezărește, că această apărare va deveni din ce în ce mai conștientă, mai dârză prin munca preoțimii noastre. În această muncă vedem noi cel mai potrivit răspuns împotriva sectarismului.

* * *

Ce înseamnă ortodoxism?

Cu prilejul întrunirii în București a primului congres internațional de bizantinologie, distinsul scriitor dl Nichifor Crainic, exprimă în „Neamul Românesc” (din 21 l. c.) următoarele adevăruri despre cultura ortodoxă:

Dacă pentru apuseni această cultură înfățișează un interes științific, pentru noi ea înfățișează mai mult decât atât: un interes vital, religios și național în același timp. Limbajul curent ne-a obicinuit să înțelegem sub porecla de bizantinism anumite apucături nu tocmai rare ale vieții politice și să vedem prin această prismă numai latura negativă a culturii bizantine. De sigur, nu pentru acest obiect de zeflemea ușoară s'au adunat la București savanții bizantinologi din lume. Comunicările lor ne întorc atenția spre cecalaltă latură, strălucitoare și fecundă, care reprezintă o largă fază, un fragment de aur din istoria și cultura omenirii întregi. Cum există o cultură indică, o cultură egipteană, tot astfel există o cultură bizantină, care umple în mare parte evul mediu al Europei și care se prelungeste, vie în caracterile ei fundamentale, în viața de ieri a popoarelor ortodoxe. Sufletul românesc s'a zămislit în formula culturii acesteia și în formula ei a zămislit. Am trăit într'ansa și trăim într'ansa.

Tradiția noastră culturală e colorată de ortodoxism.

Ne-am născut odată cu el. Poporul nostru a trăit ca parte integrantă în unitatea religioasă a credinței răsăritene. Ce s'a creat din inspirația acestei credințe, a fost socotit totdeauna ca un bun comun, al tuturor drept credincioșilor. Și nu s'a creat numai de un grup etnic pentru toate celelalte grupări etnice. Fiecare și-a avut partea de contribuție; și această contribuție de cele mai multe ori n'a ținut socoteala de granițe etnice sau politice. Cultura ortodoxă e născută din această solidaritate a popoarelor ortodoxe. Și dacă ea alcătuiește un moment de strălucire în istoria omenirii, aceasta se datorește în bună măsură participării active a geniului românesc. Ortodoxism nu înseamnă pentru noi epigonism, ci creația originală. Aceasta e tradiția noastră, și în sânul ei așteaptă posibilități de viitoare dezvoltare a culturii românești.

Ș T I R I

Sf. Paști în Caransebeș. În ziua primă de Paști, la serviciul Învierii Domnului, a pontificat Prea Sfințitul Episcop diecezan Dr. Josif Tr. Badescu, asistat de protopresbiterul Spiridon Șandru și de preoții: Romul G. Ancușă, Dimitrie Soceneanțu, Liviu Cornean și Petru Bancea, precum și de diaconii Ioan Medelean și Mihail Ienea. Învierea s'a săvârșit la crucea din piața mare. Onorurile le-a dat o companie de soldați dela regimentul din loc, în frunte cu muzica militară.

La sfânta liturgie a pontificat iarăși Prea Sfințitul Episcop diecezan, asistat fiind tot de aceiași preoți și diaconi. La priceasnă pâr. protopresb. Spiridon Șandru a citit prea frumoasa pastorală a P. S. Sale. Cântările liturgice le-a executat foarte frumos corul elevilor dela Institutul nostru teologic, sub conducerea dlui prof. Antonie Sequens.

Vecernia a săvârșit-o pâr. protopresbiter Sp. Șandru, asistat de preoții Liviu Cornean și Petru Bancea și de diaconul Ioan Medelean.

La sf. liturgie din a doua zi de sf. Paști a pontificat P. S. Sa pâr. Arhiepiscopul Filaret Musta, asistat de preoții cari au servit în ziua primă, precum și de diaconul M. Ienea.

Alegere confirmată. Consistorul diecezan, în ședința sa din 19. Aprilie a. c. st. v., a aprobat alegerea cand. de preoție Ioan Muntean de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Teodor Băianțu din Românești.

† **Ioan G. Bibicescu**, fostul guvernator al „Băncii Naționale” și întemeietorul bibliotecii populare cu același nume din T.-Severin, a întetat din viață, în vârsta de 73 ani la București.

Cu moartea lui s'a dus dintre noi un bărbat destoinic, care toată viața sa a muncit pentru ridicarea neamului. A fost prietenul celor năcăjiți și mici. Activitatea lui se prezintă sub trei ipostase: ca ziazist, ca om politic și ca financiar. Prin muncă modestă, dar pozitivă, și-a eluptat curând locul cuvenit între conducătorii vieții noastre publice din vechiul Regat. Și cum avea o preocupare rară a problemelor financiare, a fost numit întâi director, apoi guvernator al „Băncii Naționale”, pe care a condus-o totdeauna într'un înalt spirit patriotic.

Nume nemuritor și-a făcut însă prin întemeierea bibliotecii populare din T.-Severin, careia i'a pus bază, donându-și biblioteca sa de peste 23.000 volume. Această bibliotecă, pusă în valoare prin străduința unui comitet de direcție, răspândește astăzi slova și cultura românească nu numai în jud. Mehedinți, ci și până în cele mai îndepărtate colțuri ale Bănățului nostru.

Înmormântarea se va face Miercuri la T. Severin. Vor participa la înmormântare și delegații P. S. nostru Episcop diecezan, precum și delegații comunelor, care s'au învrednicit a primi bibliotecii populare din fundațiunea răposatului.

Odihnească în pace și vecinică să-i fie amintirea!

† **Victor Fincu**, șef-contabilul Consistoriului arhidiecezan din Sibiu și asesor onorar al aceluși Consistor a răposat în 24 Aprilie a. c. în vârstă de 48 ani, după

un serviciu de 23 ani în cadrele bisericii noastre. Răposatul a fost un funcționar excelent, pildă de corectitate, cinste și conștiințiositate. Odihnească în pace.

Partidul poporului de sub conducerea dlui general Averescu a convocat o mare adunare populară regională la Timișoara, pe ziua de 23. Apr. (6. Mai) — S. George a. c. La această adunare vor lua parte și domnii: general Averescu și Octavian Goga.

Congres în Craiova. Societatea ortodoxă națională a femeilor române își ține congresul anual în 7 și 8 Iunie 1923 în Craiova. La congres participă prin delegați și Asociația clerului „Andrei Șaguna“.

Școală profesională și de menaj în Caransebeș. La cererea „Reuniunii femeilor“ de meseriași din Caransebeș, Ministrul Instrucțiunii publ. a aprobat pe ziua de 1. Septemv. a. c. înființarea unei școli practice de menaj în Caransebeș.

Scopul acestei școli este:

a). să învețe gospodăria pe fetele de orice treaptă socială, dela oraș și dela țară, cu cel puțin 4 clase primare, numai pentru necesitatea vieții lor viitoare. Acest curs va dura 2 ani, prin rotație săptămânală la fiecare specialitate.

b). să formeze ucenice meseriașe în următoarele bresle: croitoria, lenjeria, țesătoria, bucătăria, cofetăria și spălat-călcăt. Acest curs durează 4 ani. În primii 2 ani elevele vor face rotație în toate ramurile, iar în cei 2 ani din urmă rămân în atelierul, în care vor să se specializeze.

Absolventele acestui curs vor primi un certificat cu care pot fi primite calfe la diferiți patroni în specialitățile lor. După un stagiu de 2 ani ca calfă, pot fi ridicate la rangul de maestră, spre a conduce un atelier.

c). să formeze servitoare din fetele de țară, cu sau fără 4 clase primare, să știe numai cete și scrie. Durata acestui curs va fi de 3 luni pentru fiecare specialitate, și anume: spălat-călcăt, bucătăria, cofetăria, și gospodăria (această ramură din urmă, prepară fete în casă).

Școala va avea și o fermă, unde elevele vor învăța creșterea vitelor și a pasărilor, organizând grădini de zarzavat și lăptărie.

Lucrările practice vor fi conduse de maestre meseriașe cu practică îndelungată în ateliere, iar cursurile teoretice: religia, româna, aritmetica, economia domestică, contabilitatea, horticultura și teoria culinară vor fi predate de profesori specialiști, seara dela 6—8 ore.

Alături de școală se va înființa o cantină pentru ucenici, unde aceștia vor fi obligați — prin patronii lor — să mănânce. Din venitul atelierelor se vor întreține ucenicii cu îmbrăcăminte și cu burse și cei talentați vor fi trimiși în străinătate, iar din venitul gospodăriei se întrețin și perfecționează școala.

Reuniunea femeilor a luat asupra sa obligamentul de a procura localul necesar, materialul și unelte în vederea dezvoltării acestei școli.

Dna E. Szintay, harnica președintă a acestei reuniuni a reușit deja să asigure localul necesar, pentru a cărui amenajare a și primit aprobarea Ministerului Ocrotirilor sociale să pună în circulație 30.000 bilete-cărămizi: iar șeful Regiunii industriale Timișoara, dl director ministerial Faur, a făcut cuvenita intervenție, ca să se înlocuiască pe seama școlii un război mecanic.

O faptă laudabilă. Dl. Octavian Salvan, maestru de gimnastică la liceul „Traian Doda“ din loc, a avut fericita ideeă, ca cimiterul eroilor din loc să fie îngrijit de către cohorta cercetașilor de sub conducerea

DSale. — Îți era mai mare dragul să-i vezi pe tinerii cercetași cu câtă dragoste să străduiau să se achite de această pioasă datorie a lor față de memoria eroilor-martiri ai noștri.

Statua lui Gheorghe Barițiu. Se știe, că această statuă este îngrădită în grădina muzeului Asociațiunii din Sibiu și Ungurii, la timpul său, n'au permis să se așeze într'un loc mai larg, unde i-se cuvenia. Românii sibieni au reclamat de mult mutarea acestei statue. În adunarea delegaților tuturor societăților comerciale și industriale din Sibiu, care s'a ținut în săptămâna trecută, s'a discutat și această chestiune și la propunerea dir. de bancă Nedoviceanu, s'au adunat la moment 10,600 lei ca bază unui fond pentru acoperirea speșelor cu mutarea statuei în una din piețele Sibiului. Sperăm, că dorința acesteia a tuturor Românilor nu va întârzia să se realizeze.

Catechismul național unguresc. Uniunea iredentistă maghiară a profesorilor din Budapesta a răspândit în Ardeal, prin agenții săi de propagandă, o cărticică intitulată „Catechismul național unguresc“, iscălită de profesorul preot dr. Károly Ianos.

În această carte se face apel disperat la toți ungurii, ca să depună toate străduințele posibile morale, materiale și politice, ca să răstoarne tratatul dela Trianon.

Acest catechism atâță la nesupunere naționalitățile din Ardeal, insultând tot ce este românesc.

Falsifică adevărul istoric asupra drepturilor noastre în Ardeal și acuză pe politicienii din Viena, că ei ar fi inventat problema naționalităților în Ungaria.

Propaganda maghiară contra noastră se face pe o scară întinsă în tot cuprinsul regatului, în special printre minorități.

Catechismul acesta servește cu trup și suflet această propagandă.

Zahărul și întinderea cancerului. Ziarul „Le Matin“ a publicat un articol, prin care face cunoscut, că întrebuițarea exagerată a zahărului provoacă desecri cancerul. Această opinie e răspândită în Statele-Unite, unde se preconizează întrebuițarea mierei în locul zahărului.

Statistica arată, că în această țară cazurile de cancer se înmulțesc, de când populația, lipsită de beuturi alcoolice, caută să-și ia revanșa, consumând tot soiul de dulciuri.

Mierea, care e un zahăr natural, a fost consumată din timpurile cele mai vechi. Populațiile din Africa, care consumă mierea în mari cantități, nu cunosc cancerul. Mierea, pe lângă valoarea sa alimentară, mai are și una terapeutică, e foarte asimilabilă și hrănitoare. În practică trebuie mult mai puțină miere pentru înlocuirea unei cantități anumite de zahăr și deci și din punct de vedere economic prezintă mari avantagii.

Contra Sovietelor. Printre refugiații ruși din Belgrad circulă șvonul, că marele duce Ciril, pretendent la tronul țarilor, ar fi lansat un apel către toți emigrații ruși, declarându-le, că a sosit momentul să se adune sub conducerea sa, în vederea unei energice acțiuni în contra sovietelor.

Calendarul. Din Constantinopol vestește Patriarhul Grigorie, că după ce îndreptarea calendarului nu se lovește de nici un principiu dogmatic, iar menținerea stării de azi produce o confuziune crescândă, — Sf. Sinod din Constantinopol a hotărât unanim, a introduce îndreptarea calendarului la 10 Martie 1925, care va deveni astfel 23 Martie.

Aceeași hotărâre s'a adus și la Atena. Biserica greacă a hotărât și ea, că primește îndreptarea calendarului, începând tot cu 10 Martie 1925.

Munca obligatorie în Bulgaria. Guvernul bulgar a introdus din nou munca obligatorie. Astfel, potrivit unei deciziuni a guvernului Tancoff, toți supușii bulgari între 20—40 ani fără îndeletniciri hotărâte, vor trebui să lucreze la refacerea drumurilor, șoselelor și stabilimentelor de utilitate publică.

Bibliografie.

A apărut:

„*Revista Teologică*”, organ pentru știința și viața bisericească de sub patronajul I. P. S. Sale Arhiep. și Mitrop. Nicolae al Ardealului. Anul XIV, nr. 5 (Mai 1924). Sibiu. Abonament anual: 80 Lei.

„*Renașterea*”, revistă de cultură religioasă sub patronajul P. S. Episcop Vartolomei. Anul III, nr. 4 (Aprilie 1924). Craiova. Abonament anual: 80 Lei.

„*Cosinzeana*”, revistă ilustrată. Anul VIII, nr. 8 (25. Aprilie 1924). Cluj. Prețul: 10 Lei.

„*Scoala Bănățeană*”, organul „Asociației învățătorilor din Căraș-Severin. Anul III, nr. 5—6 (1 și 15 Martie 1924). Caransebeș. Abonament anual: 100 Lei.

„*Datina*”, revista soc. culturale „M. Eminescu”. Anul II, nr. 5 (5 Mai 1924). Turnu-Severin. Abonament anual: 100 Lei.

Cuvintele de mângâiere, ce ni s'au adresat, precum și participarea numeroasă la înmormântarea mamei, resp. bunicii și soacrei noastre

Elena David

a fost balsam de alinare a durerii noastre. Ne vedem deci îndemnați, să aducem adânc simțitele noastre mulțumiri: preoților slujitori, membrilor „Reuniunii de cântări” și tuturor prietenilor și cunoscuților din localitate și din Obreja, cari au contribuit la consolarea noastră și au însoțit, împreună cu noi, pe scumpa noastră decedată la locul de vecinică odihnă.

Caransebeș, la 16/29 Mai 1924.

Familiiile:

David, Călțiun iun. și Fara.

Nr. 1268 B ex 1924.

CONCOURSE.

Pentru îndeplinirea postului de preot misionar al eparhiei ort. române a Caransebeșului se publică concurs cu termen de 30 de zile, socotit dela prima publicare în acest organ oficial.

Beneficiul împreună cu acest post este:

Salarul de bază de Lei 1600 lunar și accesoriile cuvenite, conform bugetului Ministerului Cultelor.

Concurenții trebuie să aibă

a) Studii teologice sistematice și cvalificație preotească de cl. I.

b) Serviciu preotescc de cel puțin 5 ani;

c) Probe suficiente de oratorie și cunoștință temeinică a sf. Scripturi și a doctrinei sectelor.

Sediul pentru preotul misionar este Caransebeș, având să stea la dispoziția Consistorului diecezan pentru toate trebuințele.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile lor inzestrate cu toate documentele necesare dimpreună cu autobiografia.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 2 Aprilie 1924.

Episcopul diecezan:

2—3

Dr. Iosif Tr. Badescu.

În urma ordinațiunei Venerabilului Consistor diecezan dđto 5 Martie 1924. No. 878 B se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de clasa II.-a din *Rusca-montană*, protopresbiteratul Caransebeșului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Foaia Diecezană*”.

Emolumente:

1.) Salar lunar, deocamdată, 1000 Lei, pentru car alesul va trebui să îndeplinească botezele, cununile și înmormântările simple. Pentru servicii cu pompă, ori de ce natură ar fi ele, credincioșii vor plăti separat după învoiala împrumutată.

2.) Cortel în casa parochială cu supraedificate economice și grădină pentru legume.

3.) Cu timpul, alesul preot va avea în folosință 2 jugere date bisericei de comisia agrară.

4.) Anual 68 metri cubi lemne de foc, aduse în casă dela Ocolul silvic de stat.

5.) Alte venituri accidentale după epitrafir și umbra cu sf. cruce în sume considerabile.

Recurenții vor avea să-și înainteze petițiile de concurs, înstruate cu documentele necesare, P. On. oficiu protopresbiteral în Caransebeș și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dezteritatea în cântare și oratorie.

Rusca-montană, în 24 Martie 1924.

3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu oficiul Protopresbiteral.

La Tipografia și Librăria Diecezană, Caransebeș

au sosit diferite obiecte bisericești:
cădelnițe, candelă, potire, discuri,
steluțe, sfeșnice, etc.

LA LIBRĂRIA DIECEZANĂ

să află următoarele cărți

de

Dr. PETRU BARBU

Cărți de Religie pentru școlile primare:

Istorie religioase-morale.
Istorie biblice.
Istorie bisericesti.
Catihismul.

Cărți de Religie pentru școlile secundare:

Istoria Testamentului vechiu.
Istoria Testamentului nou.
Istoria bisericească.
Învățătura bisericii creștine ortodoxe: Dogmele,
Morală și Liturgica bisericii.

Carte de Rugăciuni și Cântări bisericesti întocmită și tipărită întâia oară cu binecuvântarea Fericitului Preasfințit Episcop Nicolae Popoa.

Elemente de Catihetică sau Metodica Religiei. Ed. II. Arad 1915.

Școala modernă și Religie la noi. Caransebeș, 1916.

Un cuvânt la reformarea învățământului religios Caransebeș, 1922.

Catehizarea în școlile primare — Cum aș catehiza eu? Caransebeș, 1923.

Isus Hristos, Vieța Mântuitorului lumii istorisită cu cuvintele Sfintei Scripturi. Ediția III, București, 1916.

“SEVERINEANA” SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII ÎN CARANSEBEȘ.

Convocare.

P. T. Domnii acționari ai Societății comerciale pe acții „SEVERINEANA” din Caransebeș, se convoacă la

adunarea generală extraordinară,

care se va ține **Mercuri în 21 (Douăzecișunu) Mai 1924 st. n. la 10^{1/2} ore a. m.** în sala Cassei de păstrare „Sebeșana” în Caransebeș cu următoarea

ordine de zi:

1. Stabilirea capitalului societar.
2. Alegerea unei noi direcțiuni.
3. Eventuale propuneri.

Caransebeș; 2 Mai 1924.

Direcțiunea Societății Comerciale pe Acții „Severineana”.

Observare. Vot deciziv la adunarea generală au numai acei acționari, cari cu cel puțin 3 zile înainte de adunarea generală au depus la societate acțiunile transcrise pe ei cel puțin cu 3 luni înainte de adunarea generală (§. 25) și eventual documentul de plenipotență subscris de doi martori.

Nr. 111/exec. 1924.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor al judecătorei de ocol din Caransebeș, în sensul §-lui 102 art. de lege LX. din 1881, resp. în sensul §-lui 19 art. de lege XLI. din 1908, prin aceasta publică, că în urma decisului Judecătorei de ocol din Caransebeș de sub Nr. 2838/1923 efectuându-se execuțiunea, la 13 Martie 1923, în favorul următorului Aladar Goldstein reprez. prin avocatul Dr. Iacob Déri contra următorului pentru suma de 4000 Lei — bani și acces. mișcătoarele cuprinse și supracuprinse, cari s'au pretuit în 4700 Lei — bani și anume: diferite obiecte de casă se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma decisului Nr. 2838/1923 G. a Judecătorei de ocol Caransebeș pentru incasarea pretensiunii de 4000 Lei — bani capital, cu 6% interese din 24 Sept. 1923 și spesele de 1659 Lei 50 bani staverite până în prezent, se fixează termenul de licitație **pe ziua de 10-lea Maiu 1924 la orele 3^{1/2} p. m. în comuna Caransebeș** la locuința executorului și toți aceia, cari au voie de a cumpăra, sunt invitați cu aceea observare, că mișcătoarele de sus, în sensul art. de lege LX. din 1881: §-ul 107, 108, se vor vinde celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Întru cât mișcătoarele licitande s'au cuprins și supracuprins din partea altor creditori și aceștia și-au câștigat dreptul de acoperire asupra licitației în sensul §-lui 120 a legii LX. din 1881: se va efectui și în favorul lor. Caransebeș, la 12 Aprilie 1924.

Mihail Gurău
executor jud. r. r.

Proprietatea
Consistorului diecezei ort.
române a Caransebeșului.

VILA DOBOȘAN
din Băile Erculane

Otel cu bun renume aproape de centru. ● Apă duct, lumină electrică, serviciu prompt, prețuri moderate. ● Regiune romantică de o frumusețe rară. ● Vila stă oaspeților la dispoziție începând cu 1 Mai până la sfârșitul lui Octombrie. ● Informațiuni dă: Administrația „Vilei Doboșan” în Băile Erculane.

